

Yttrande

Handläggare

Malin Hemmingsson
Miljöprövningsenheten
malin.hemmingsson@havochvatten.se

Datum 2021-03-15

Dnr 493-2021

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över underrättelse från Danmark om påbörjad planering av vindkraftsparken Hesselö och avgränsning av strategisk miljöbedömning, NV-01319-21

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat ärende. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har tagit del av Energistyrelsens och Miljöministeriets samrådsunderlag som innehåller en sammanfattande beskrivning av vad den kommande strategiska miljöbedömningen ska innehålla. HaV önskar ta del av kommande strategisk miljöbedömningsprocess.

När det gäller den del som handlar om påverkan på havsmiljön så beskrivs i underlaget att en påverkan kan uppkomma på fisk och marina däggdjur i Kattegatt under byggnationsfasen till följd av undervattensbuller. Under driftfasen beskrivs det att en påverkan på yrkesfiske kan uppkomma. Vidare anges att biodiversiteten kan ökas i området under driftfasen då nya hårdbottenytter tillförs ett område med sandbotten. HaV ser detta som relevanta delar att beskriva närmare framöver. HaV ger nedan ytterligare detaljerade synpunkter på vad som bör inkluderas i kommande miljöbedömning.

Kumulativ påverkan i Kattegatt

Det påpekas i underlagsdokumentet ("idéupplägg") att man inom svenskt område planerar vindkraftparker vid Stora Middelgrund och i anslutning till Stora Middelgrund (Galatea-Galene). Man anger att den kommande strategiska miljöbedömningen kommer värdera den samlade miljöpåverkan från alla vindkraftsprojekt i området. HaV ser detta som positivt. HaV ser att det finns en potentiellt stor kumulativ påverkansrisk i och med planerna för flera andra vindkraftsetableringar i Kattegatt i kombination med andra verksamheter i området.

Påverkan på svenska Natura 2000-områden och skyddade samt känsliga arter

Området för den planerade vindkraftparken Hesselö ligger cirka 10 km från det svenska Natura 2000-området Stora Middelgrund och Röde bank (kod SE0510186). Tumlare är en av de arter som enligt bevarandeplanen särskilt är utpekad och som ska bevaras i området. Området är också klassat som Helcom och Oskar MPA, Marine Protected Area. Vid anläggandet av en havsbaserad vindkraftpark kan det uppkomma mycket höga impulsiva undervattensljudnivåer och detta i kombination med tumlarens känslighet för ljud ställer höga krav på tydlig redovisning av anläggningsmetoder, skyddsåtgärder och kontroll. När det handlar om spridning av undervattensbuller vid anläggandet av en vindkraftpark genom pålning är 10 km inte ett långt avstånd och påverkan kommer sannolikt kunna uppkomma inom det svenska Natura 2000-området och på de arter som är inkluderade som skyddsvärda. Natura 2000-området är ett av de viktigaste områdena för tumlare i Kattegatt, som tillhör Bälthavspopulationen. Området nyttjas av könsmogna honor och som födosöksområde samt som migrationskorridor.

Tumlarpopulationen rör sig även över större områden utanför själva Natura 2000-området. HaV vill tydliggöra att både inom Natura 2000-området och angränsande områden som är artens utbredningsområde ska negativ påverkan på tumlare undvikas. HaVs generella ståndpunkt är att undflyende och en negativ beteendereaktion på tumlare inte bör förekomma varken inom eller utom ett skyddat område för dessa arter.

Anläggandet av flera havsbaserade vindkraftsparker i Kattegatt kan bidra till en fragmentering av de skyddade områden, d.v.s. konnektiviteten kan komma att försämrats både utgående från tumlarna men även utifrån övriga skyddade arter och naturtyper.

Torskbeståndet i Kattegatt är klassat som sårbart av ArtDatabanken. ICES har under många år visat på att beståndet är under säkra biologiska gränser och beståndet ligger nu på en historiskt låg nivå. Påverkan på torskens lek kan uppkomma under anläggningsfasen till följd av ökad sedimentspridning och buller. Särskilt känslig bedöms torsken vara under leken som i Kattegatt främst sker under jan-mars. Det måste därför beskrivas närmare hur lokaliseringen förhåller sig till torskens lekområden och hur anläggandet och driften av anläggningen kan komma att påverka torskpopulationens status.

Påverkan under driftsfas

Påverkan från buller även under driftsfasen måste beskrivas väl och relateras till det samlade ökade påverkanstrycket i havet och hur detta potentiellt kan påverka både fisk och marina däggdjur.

Påverkan på marina ekosystem kan uppkomma när bottenmiljön förändras. Denna påverkan kan leda till rev-effekter, vilket även nämns i underlaget. Att införa nya substrat kan också medföra risker kopplat till invasiva arter, som normalt inte skulle leva i den miljön. Detta bör beskrivas i kommande underlag.

Påverkan på svenskt yrkesfiske

Svenskt yrkesfiske med bottentrål, pelagisk trål och garn förekommer i området för föreslagen vindkraftpark. Närliggande svenska marina skyddade områden ingår i en process där syftet är att införa fiskereglerande åtgärder. Om dessa områden stängs för fiske begränsas möjligheter till fiske inom ett relativt stort område i Kattegatt. Den kumulativa påverkan på fisket av en stängning

inom marina skyddade områden samt begräsningar som införs genom potentiellt anläggandet av flera havsbaserade vindkraftsparker inom Svensk ekonomisk zon (EEZ) gör att endast ett mycket litet område kan användas till fiske i svensk EEZ utanför trålgränsen i Kattegatt. Fiske i dansk EEZ är kvar som ett av de få områden där det fortfarande blir möjligt att bedriva ett fiske för svenska kustfiskare. Det är därför viktigt att den kumulativa påverkan på yrkesfisket beskrivs närmare.

Påverkan till följd av havsbottenundersökningar

HaV vill framföra att det är viktigt att även beskriva den miljöpåverkan som uppkommer under undersökningsfasen, om denna fas inte redan är genomförd. Vi avser då de höga impulsiva undervattensljud som uppkommer vid användandet av viss seismisk utrustning för att undersöka havsbotten före anläggningsfasen, både inom själva parken men även längs kabelkorridorer. Denna verksamhet och dess miljöpåverkan behöver lyftas särskilt och i detalj i miljöbedömningen.

Vindparkens utformning

HaV förstår att detaljprojekteringen i detta läge ännu är oklar. Miljöpåverkan är starkt beroende på val av teknik och är därför svår att bedöma miljöpåverkan på ett relevant sätt innan teknikval gjorts. HaV föreslår därför att man i kommande underlag försöker specificera vilken typ av anläggningsteknik (dvs vilken typ av fundament och vilken teknik som fundamenten ska anläggas med) som ska användas.

Havsplanering

I förslaget till statliga havsplaner som nu bereds av den svenska regeringen ingår ett utredningsområde för energiutvinning (V302) på delar av Stora Middelgrund. Tillstånd till en vindkraftpark har meddelats av regeringen, men det saknas så kallat Natura 2000-tillstånd för etablering i området. Exploatering i detta område (V302) förutsätter således att Natura 2000-tillstånd meddelats. Två andra områden för energiutvinning (V305 och V3017) finns med i planförslaget utanför Falkenberg. En fråga att ta upp i den strategiska miljöbedömningen bör vara hur områdena för energiutvinning i Kattegatt tillsammans kan komma att ge upphov till kumulativa miljöeffekter.

Beskrivning av ärendet

Miljöstyrelsen i Danmark har underrättat Sverige i enlighet med protokollet om strategiska miljöbedömningar till konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) om att Energistyrelsen och Miljöstyrelsen har påbörjat planeringen av en vindkraftspark i Hesselö bukt i Kattegatt mellan Anholt och Hesselö, i höjd med Klippan och Hallands Väderö. Planeringen är i ett tidigt skede och i form av ett idéupplägg som åtföljs av en strategisk miljöbedömning. Denna underrättelse har översänts i avgränsningsskedet av miljöbedömningen för att ge möjlighet att lämna synpunkter på vad den kommande miljökonsekvensrapporten ska omfatta. När en miljökonsekvensrapport har utarbetats kommer den att översändas så att svenska intressenter kan lämna synpunkter på eventuella gränsöverskridande miljökonsekvenser.

Den planerade vindkraftsparken ingår som en del i Folketingets energiavtal från 2018 och anges omfatta 800 – 1200 MW. Havsområdet yta är 247 km².

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Johan Kling efter föredragning av utredaren Malin Hemmingsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschefen Johan Stål, verksjuristen Fredrik T Lindgren, utredarna Jan Schmidtbauer-Crona, Joacim Johannesson och Gry Sagebakken medverkat.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Johan Kling', with a stylized, cursive script.

Johan Kling